

НЕМАЛІОН ГЛИСТОВИДНИЙ

Nemalion helminthoides (Velley) Batters

Родина Немаліонові — Nemalionaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид, важливий для вивчення питань ареалогії та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Чорноморсько–середземноморський та атлантично–тихоокеанський ареал, зростає також біля берегів Австралії. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється поодинці, кількість скорочу-

ється, проте характеризується циклічністю розвитку: окол. м. Ялта, заповідник «Мис Мартьян»; окол. с. Тарасівка Ленінського р-ну, Опускський заповідник, прибережний аквальний комплекс поблизу мису Плака; окол. м. Севастополь, Севастопольська бухта.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування).

Умови місцезростання

Епілітно на скелях та в бентосі чистих морських вод. Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки 30–40 см, завтовшки 2–5

мм, темно-червона, шнуроподібна, нерозгалужена. Від однієї підшови звичайно розвивається кілька сланей. Іноді трапляються слані з 1–2 гілками. Гілки складаються з центральних м'яко з'єднаних округлих клітин і розгалужених корових ниток. Розмножується нестатевим (тетраспорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид занесений до ЧКУ (1996). Необхідно контролювати стан популяцій виду. Охороняється на території ПЗ Опускського та «Мис Мартьян».

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; ЧКУ, 1996; Маслов, 2002; Маслов и др., 1998, 2001; Садогурська, Маслов, 2001; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

ФІЛОФОРА ПСЕВДОРОГАТА

Phyllophora pseudoceranoides (S.G. Gmel.)
Newroth et R.A. Taylor

Родина Філофорові — Phyllophoraceae.

Природоохоронний статус виду
Зникаючий.

Наукове значення

Вид з обмеженим ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Каспійсько–середземноморський та атлантичний ареал — уздовж атлантичного узбережжя Європи, Ісландії, Пд. Америки (Фарерських о–вів), Балтійському та Чорному морях. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється групами, зрідка поодинокі, чисельність швидко скорочується серед Чорноморських локалітетів: пн.–зх. регіон Чорного моря, Одеська обл., Овідіопольський р–н, Філофорне поле Зернова; Каркінітська затока, Мале філофорове поле; зх. та пд. Крим, Севастопольський та Прикерченський регіони. Через погіршення екологічних умов рясно обростає епіфітами.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування водойм) та рекреаційне навантаження, пригнічений розвиток унаслідок інтенсивного обростання епіфітами і тваринними об'єктами, скорочення природних біотопів через посилену господарську діяльність на шельфовій зоні пн.–зх. частини моря.

Умови місцезростання

Морські акваторії, бентос, серед обростань стулук мідій, каміння (черепашник — на глибині 20–30 м), формує змішані угруповання з *Phyllophora crispa* та *Coccotylus truncatus* (= *Ph. brodiaei*). Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки 3–20 см, неправильно розгалужена, кущикоподібна, з великими стеблорозгалуженнями та трьохгранними листовими пластинками на верхівках. Стеблова частина сплюснена (завтовшки близько 1 мм), дуже розгалужена, вгорі переходить у клиноподібну, із загостреними верхівками листовидну пластинку завдовжки 1,5–3 см, завширшки 1–2 см, без ребра. Розмножується

статевим (карпоспорами) та нестатевим (тетраспорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Вид занесено до ЧКУ (1996). Охороняється в ботанічному заказнику «Філофорне поле Зернова». Посилення режиму охорони та контролю стану популяцій виду, призупинення господарської діяльності в місцях зростання, надання Малому філофоровому полю Зернова статусу природно–заповідного об'єкта України та формування альгорезерватів у акваторіях зростання виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Кормове, харчове, лікарське.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975, Калугина–Гутник, Евстигнеева 1993; Маслов, 2001; Мильчакова, 2001, 2003; ЧКУ, 1996; *Algae of Ukraine...*, 2006.

Автори: П.М. Царенко, Н.А. Мильчакова
Малюнок: Т.М. Немеровська

ОСМУНДЕЯ ГІБРИДНА

Osmundea hybrida (DC.) K.W. Nam in K.W. Nam, Maggs & Garbary (= *Laurencia hybrida* (DC) Lenorm.)

Родина Родомелієві — Rhodomelaceae.

Природоохоронний статус виду

Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид, важливий для вивчення епіфітизму у водоростей.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується чорноморсько–середземноморським та індо–атлантичним ареалом; трапляється вздовж чорноморських берегів Росії, Грузії, України, Туреччини, Болгарії, в Середземному морі, Атлантичному океані — узбережжя Європи та Пд. Америки (Бразилія). Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Низька, швидко скорочується. Трапляється групами в Чорному морі, окол. м. Одеса, Одеській обл.; прибережний аквальний

комплекс поблизу мису Ай–Тодор, Чорноморського р–ну Криму; Севастопольська бухта, окол. м. Севастополь; Каркінітська затока, Ярилгачська бухта; окол. м. Ялта, заповідник «Мис Мартъян».

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування).

Умови місцезростання

Епіфіт на бурих водоростях чи раковинах молюсків, епіліт на скелях та камінні уздовж чистих ділянок берега (на глибині 0,2–15 м). Олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки 8–18 см, кущикоподібна,

сплющено–циліндрична (завтовшки 1–2 мм), двобічнопірчата, розгалужена в одній площині. Нижня частина слані звичайно гола. Кора складається з майже квадратних клітин. Розмножується статевим (карпоспорами) та нестатевим (тетраспорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Карадазькому ПЗ, Чорноморському БЗ, ПЗ «Мис Мартъян». Необхідно контролювати стан популяцій виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Еременко, 1967; Калугина–Гутник, 1975; ЧКУ, 1996; Маслов, 2001; Маслов и др., 1998; Ткаченко, Маслов, 2002; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Фото: І.І. Маслов, П.М. Царенко

ОСМУНДЕЯ ЗРІЗАНА

Osmundea truncata (Kütz.) K.W. Nam et Maggs
(= *Laurencia pinnatifida* (Huds.) Lamour.)

Родина Родомелієві — Rhodomelaceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид, важливий для вивчення питань ареалогії та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні
Характеризується чорноморсько-середземноморським та індо-паціфіко-атлантичним ареалом; трапляється вздовж чорноморських берегів Болгарії, Росії, України, Туреччини, в Середземному морі, Атлантичному океані — узбережжя Європи та Пн. Америки (Канада, США), Індійському (узбережжя Індостану та Аравійського п-ва: Ємен, Індія, Оман, Пакистан) та Тихому (Нова Зеландія) океанах. Відома незначна кількість популяцій. Адм. регіон: Кр.

Чисельність та структура популяцій
Популяції локальні, невеликі. Чорне море: Кримський заповідник («Лебедині о-ви»), Роздольненський р-н; прибережні аквальні комплекси поблизу мисів Ай-Тодор та Атлеш (Чорноморський р-н); Каркінітська, Планерська та Севастопольська затоки, Пд. берег Криму. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання
Епіліт у морських водах.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань заввишки 5–15 см, плоска, дво-чотири пірчасто-розгалужена (завширшки 1–4 мм). Гілки розлогі, майже лінійні, звужені до основи, а верхівки заокруглені, лопатеподібні; дрібні короткі гілочки злегка розгалужені, з лопатеподібними, багато роздільними, притупленими чи розширеними верхівками. Близько основи слані трапляються лентичулярні потовщення. Кора складається

з майже квадратних клітин, які розміщені палісадноподібними рядами. Розмножується статевим (карпоспорами) та нестатевим шляхом — тетраспорами, які знаходяться в потовщених верхівках кінцевих гілочок.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у ПЗ Кримському («Лебедині о-ви»), Карадзькому, «Мис Март'ян» та Чорноморському БЗ, в прибережних аквальних комплексах поблизу мисів Ай-Тодор та Атлеш. Необхідне формування альгорезерватів у межах районів, де зростає вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

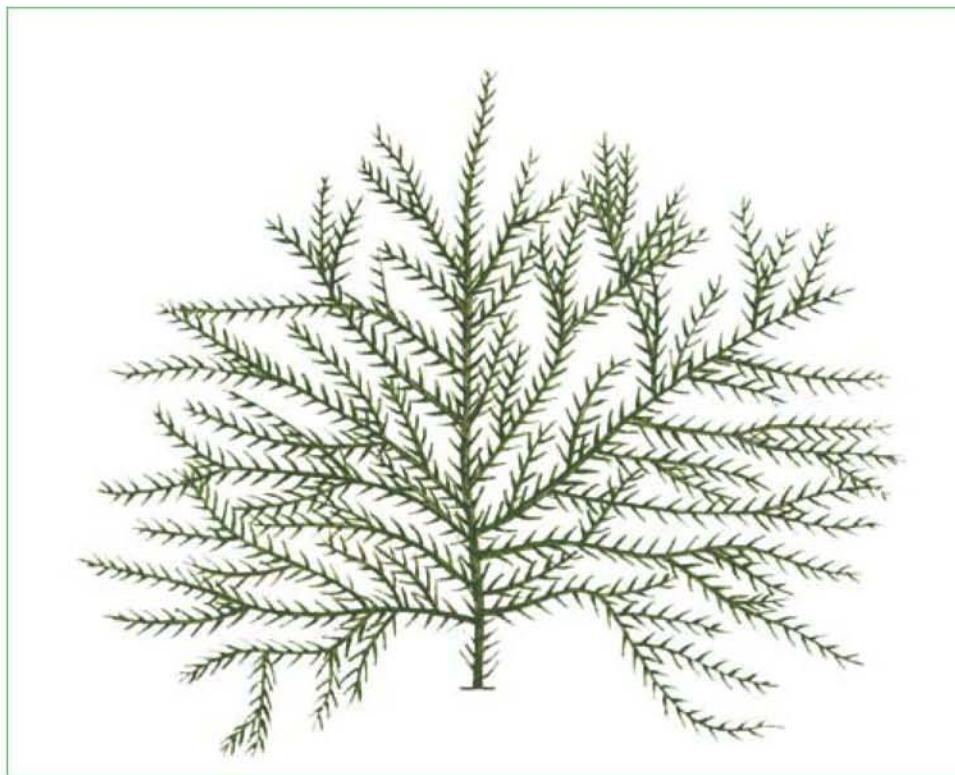
Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Евстигнеева, 2001; Маслов, 2001а, б; Маслов и др., 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Фото: І.І. Маслов, П.М. Царенко

ПОЛІСИФОНІЯ ДРІБНОШИПОВА

Polysiphonia spinulosa Grev.

Родина Родомелієві — Rhodomelaceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Рідкісний вид, важливий для вивчення питань ареалогії та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується чорноморсько–середземноморським та євро–атлантичним ареалом, трапляється вздовж чорноморських берегів Болгарії, Росії, України, Туреччини, в Середземному морі, Атлантичному океані — узбережжя Європи. Нижньобореальний вид. Відома незначна кількість популяцій в Чорному морі. Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, невеликі. Григорівський та Куяльницький лимани, Одеське узбережжя; Каркінітська, Севастопольська та Тарханкутська затоки; Пд. берег Криму, Керчен-

ський регіон. Азовське море. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

На камінні та водоростях псевдоліторалі та верхньої субліторалі.

Загальна біоморфологічна характеристика

Кущики 5–15 см заввишки. Слань бурувато–червона, рясно розгалужена, 0,5–1 мкм завтовшки при основі, з 4 периферичними сифонами, прикріплена дископодібною підшоєю чи сланкими короткими нитками з ризоїдами і присосками. Осьова нитка з не-

чисельними, почергово розміщеними довгими гілками та багаточисельними короткими гілочками, які відходять з усіх боків довгих гілок, а довжина членків в 1,5–2 рази більша за ширину. Тетраспорові розвиваються в потовщених звивистих, часто розгалужених коротких гілочках. Цистокарпи сидячі, округло–овальні.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється у ПЗ Кримському («Лебедині о-ви»), «Мис Мартьян» і Чорноморському БЗ. Необхідне формування альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Ткаченко, 2001; Ткаченко, Маслов, 2002; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов
Малюнок: Т.М. Немеровська

